

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többesori hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvomlá-
dójában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Horvát dolgok.

III.

keleti kérdés megbolyga-
tása által Bulgária kijó-
zanítólag hatott a mi ma-
gyar chauvinistáinkra is,
kik eddigelé Bosznia meg-
hódításában Magyarország
meggyöngyítését látták s
ezért Andrassy külügyér-
ségét támadva, folyton el-
lenezték, sőt tán még most
is ellenezik, hogy Bosznia

valahogy a magyar koronához ne csatoltassék.

Ezen politika, a legszelidebben szólva, csak Horvátország malmára hajtáná a vizet, a mely számol is rá, sőt alkalmilag annyit nyelne el a török rovására, amennyit a szerbek, bulgárok, macedonok és albánok elől csak elseperhetne. Azonban a szerbek szintén e célban találkoznak! S ha Zágráb tartja magát a déli szlávok hivatott örökösének, akkor Belgrád ezen hivatottságot méltán kifogásolhatja, mert a katolikus horvátok száma a keleten kisebb, mint az orthodox szerbeké s e két vallás ősi időktől antagonizmusa a mint hogy eddig is fennállott, úgy fenn fog az állani a messze jövőben is. Mert hát a vallási egyesülés az orthodox és katolikus egyházak között tán csak akkor lesz létesíthető, ha a nagy orosz birodalom agyag lábai folytán egyszer összeomlik; ez pedig csak akkor fog bekövetkezhetni, midőn e birodalom szabadság órája is ütni fog.

A míg azonban ez be fog következhetni, — a minék pedig egyszer be kell következnie, mert nagyságánál fogva mole ruit sua — addig sok víz fog elfolyni a Dunán s az alsó Duna mentében szláv, görög, török, albán, román népek vegyületeiből mily mixtum compositumok támadnak s tartják fenn magukat mint olyanok: erről ez időszertig még senki nem adhat számot; de arról igenis, hogy előzőleg nekünk is kell, hogy legyen szavunk a kelet rendezésében. Mert ha ez rólunk-nélkülünk történnék, hát ez ugy eshetnék meg, hogy aztán Magyarország s az egész kelet felett is majd az orosz rendelkezhetne egymagára.

A mi chauvinistáink azonban erről nem is álmodnak s azon hitben látszanak lenni, hogyha mi csupán határaink megvédésére szorítokunk is s nem avatkozunk senki dolgába: mi majd békén is maradhatunk; és sem a kelet, sem az észak beavatkozásától nem is lesz bántódásunk; a mely naiv telfogás, hogy miként bszulta volna meg magát, ha hogy Boszniát nem foglaltuk volna el eddig s azt Montenegró felé összekötött váracsaink által meg nem erősítettük volna: elgondolhatjuk abból is, hogy ha Bulgáriának sikerülendett a pucs: tán ma, az el nem foglalandott Boszniából, Montenegróból és tán még Szerbiából is harcot indíthattak volna ellenünk és ez az egész Horvátországot is lángba boríthatta volna! S vajjon ekkor a Stárcevic és Strossmayer-féle ideák nem dúlnák-e fel egész Croatiát? s tengerpartunkat — Fiumét nem rabolnák-e el tőlünk? . . . a midőn ezek hátában már az orosz is gyújtogatásait az egész keleten bevégezné s érvényesíteni beavatkozásait is?

Oh bizonyára valljuk be: sokkal rosszabbul állnánk ma, ha Boszniát és Hercegovinát nem uralnák a mi magyar bakáink és huszárjaink, s nem imponálnának ezek akár Montenegró, akár pedig a szerbségnek is az által, hogy beékelő pozícióink mindkét tartomány szivébe enged utat, ha velünk jóbarátokul nem akarnának élni s nem akarnák megvédeni is hazájukat: a mi ellenségeink ellenében is! Mert hát a mi ellenségeink lesznek mindazok, kik a kelet népeinek szabadságát s önállóságát, egyenkint is, bármely nagyhatalmasság önző céljaira feláldozni lesznek készek; vagy arra vállalkoznak, hogy az óriási biroda-

lom — az orosz érdekei a keleten is uralkodók legyenek.

S ha ezekben a kisebb szláv népek nekünk segítségünkre akarnak lenni? nem-e azt érnők el velők, mit a régi görögök, a görögvárosok szövetségével értek el annak idejében, midőn őket a perzsák iszonyu erővel megtámadták, de még sem győzhették le őket, mert külön-külön minden görögváros szövetsége: függetlenségét és szabadságát egész lelkesedéssel és minden erkölcsi és phisikai tulajdonaival szövetségben megtudta védeni; mint megtudnák védeni a bulgárok is, a szerbek, a montenegróiak, a románok, s a mai görögök is velünk szövetségben; vagy akár egymás között is önmagukra, ha egyetértők lesznek!

Oh igen valóban! A kelet népei a hajdani görög szövetségre vannak utalva; s ha ebben velünk is kezdet akarnának fogni: ki foghatná az ő szabadságaikat csak megérinteni is, hogy azt a mi szabadságaink is meg ne érezzék? Mert mi nem vagyunk nagy nemzet, s nem is hódításra való, hogy magunkba olvaszthassuk szövetségeseink és barátaink különböző fajait: miért félnének tehát tőlünk?

Ámde az orosz, mint hajdan Nagy Sándor, az egész világot szeretné meghódítani; s mert immár 40 különböző európai s ázsiai nemzetet hódított meg, kiket azonban önmagába felszívnia nem sikerült; azt hiszi, végre még is célját fogja érni: ő lesz ura a világnak, s az orosz szlávság — annak legfőbb nemzete! . . .

Semmi ebből!

Van valami, a mi megvigasztalhatja a szabadság barátait, hogy t. i. az orosz, erőszakos eszközei által, nem a beolvasztás elérése, de épp az ellenszenv fenntartására működik közre; s ezt nem csupán az által eszközli, hogy a meghódított népfajok megorosztatását minden megengedhető eszközök — így az iskolák által is siettetni, de főleg, hogy a különböző vallások hivat: saját papjaik megfosztása, s az orthodoxismusra való erőszakos terelése által mintegy örökös ellenségévé teszi az orosz birodalomnak, a mi a legfőbb akadály, hogy e roppant birodalom valaha is egységet elérhesse. Mert ha bár térségileg anyagi erőszak és hatalom által, kivált Ázsiában, már annyira előhaladt, hogy az egykori római birodalmat és Nagy Sándor hódítási vívmányait is messze maga után hagyta; ámde a hódítás állandóságához, műveltségi békés missió is kívántatik, a mely által a megszerzett népeket és nemzeteket is magába amalgizálhatja; s vajjon bir-e evvel az orthodoxismus? . . . Mi tagadjuk ezt! Mi nem látjuk az ő békés missióinak sem papjait, sem hivat sehol. Mi látjuk csak azt, hogy a legyőzött népeket megfosztja erőszakkal saját hitöktől, nyelvtől és papjaiktól, s azt hiszi, mert ezt egy időre sikerrel keresztül is vitte és viszi, mint megcselekedte ezt már részben az esztekkel, lifland, kurlandiakkal s a lengyelekkel papjaik elvétele, a vegyesházasságok erőszakos systemája s a birtokszerezés akadályai is — már ebben az állandó siker eredményeit is megnyerte. Holott tudnia kellene nékie, hogy a valódi siker eredménye csak a morális eszközök által létesíthető; tehát nem oly eszközök által, mint akár az orosz orthodoxismus, de még a porosz protestantismus tenyésztése is legujabb időben gyakoroltatik, hogy ez utóbbiak is megfosztják a katolikusokat saját papjaitól s ráerőszakolják saját vagy ókatolikus papjaikat — hanem oly eszközök által, mint ezt a katolikusok világszerte gyakorolják t. i. békés tanítás által és ez irányban saját személyeik feláldozásával, egész mártýrságig; a mikkel aztán oly eredményt érnek is el, mely ha itt-ott erőszakosan megszakítottatik is, mint ezt a mai napok története is mutatja Chinában és Japánban is: — azért az állandó siker még is, csak is a katolikus vallás mellett mutatkozik; mert hát ez folyton növekvőben van; a többieké pedig, vagy a feloszthatóság, vagy a stagnáció sta-

diumában találkozik, melyek tehát nem bírják a jövő garanciáit.

Vigasztalódjunk tehát ezeknél fogva a mi horvátjaink erőszakoskodásai miatt is; mert azok, gyöngye eszközeik miatt is célra éppen nem vezetnek; s talán előbb mint gondoljuk: ki is békülnek ők az ezer éves magyar szövetség és testvér államiság eszméjével is.

Antunovits József.

A kendertermelés Bácsmegyében.

A kender kikészítése a Bácskában az idén nem sikerült. Maga a termés kielégítő volt ugyan általánosságban szólva, hanem az áztatást vízhiány miatt, még a régi primitív eljárás mellett sem lehetett eszközölni.

Régen nem volt azon a vidéken olyan száraz esztendő, mint ez. A községek melletti gödrök, melyeket a belvizek táplálnak, kiszáradtak; a gödrök, tavak fenekénél a talajvíz színe több helyt két-három lábbal lejjebb szállott. Ehhez járult még azon körülmény is, hogy 1885-ben sokkal több kenderet vetettek volt, főleg alsó és közép Bácskában, mint a mult éveken, úgy hogy a gazda, ki nem akarta a szó teljes értelmében sárba gyúrni kenderét, kénytelen volt kazalba rakni s az áztatást jövő tavaszig elodázní.

Egyébiránt ebben ugy sincs semmi hátrány, sőt a bácskai termelő igen jól tudja, hogy a tavaszi s nyárelői áztatás tisztább, fényesebb, fehérebb szálú kender ad, mint a nyárutói s őszi áztatás s ezért már régóta fenáll náluk a szokás. Kényszerhelyzetből származott szokás, igaz, de mindenesetre fenáll, hogy a nagyobb községekben a kender nagy részét csak a következő év tavaszán s nyáron áztatják ki.

Azt tehát, hogy a kender minősége ez évben a rendszerül rosszabb, egyenesen az áztató-víz hiányának kell tulajdonítani s nem a bácskai sváb indolenciájának. Így például csak egy esetet hozva fel, Prigl-Szent-Ivánnak van egy mesterséges olasz rendszerű nagy áztatója, melyet a földmívelési miniszterium építtetett a Mostonga mellett s a melyben tiszteri áztatással körülbelül 70 ezer kéve kender ki lehet könnyedén áztatni, az idén ezt sem lehetett használni, mert a Mostonga fenéki ki volt száradva s vizet csak a Ferenc-csatornából a zombori zsilipen át lehetett volna kapni, de arra, hogy egy olyan szélesmedrű, hosszú folyású s főleg annyira beiszaposodott eret a szükséges vízzel el lehessen látni, legalább is 15 napig az egész Ferenc-csatornát bele kellett volna vezetni, a hajózást félbeszakítván és így tiszerte-szárszorta nagyobb kárt okozva, mint hasznot. Ez az eljárás pedig nem lehetett érdekében sem az illető községnek, sem a csatorna társulatának s nagy költséget okozott volna mindenkinek. Természetes tehát, hogy a prigleveciak nem áztathattak kender s ha áztattak, azt a belviz-gödrök sarába gyúrták belé. A Dunából s Tiszából közvetlenül is lehetne vizet kapni gőzerő segélyével s árkolási hálózaton elvezetni a községekbe s onnan vissza az anyamederbe, de ez sok pénzbe kerül s mindenek felett rendszeres tervek kidolgozását s társulatok alakulását igényli, a mi pedig kulturmérnöki feladat.

A mikor a Mostonga medrét kitisztítják s Zombortól Uj-Palánkáig (10 mértföld) tiszta eleven folyó vízzel ellátják, akkor Bácskának éppen a legnagyobb kendertermelő községeit, mint Priglevecia, Militics, Hódságh, Gajdobra, Palánka sat. látják el a szükséges vízzel s csak akkor lesz értelme ama túlságos panaszoknak, melyekkel a sárban való áztatás miatt a szakemberek a kendertermelőket vádolni szokták.

Más oldalról a Ferenc-csatornából is lehet vizet vezetni a közeli községekbe s jelenleg is szoktak kapni vizet Veprovác, Filipova, Keresztur, Torzsa s más községek a kis-sztpár-ujvidéki öntöző csatorna mentén, de nem elég egyszer vizet venni, azzal megtölteni a gödröket s aztán borura-derüre áztatni benne a kender, hanem azt a felhasznált vizet el is kell onnan vezetni árkokon s lefolyást szerezni az egészségtelen büzhödt vizeknek. Ez a művelet is tehát technikai berendezést követel s költséggel jár a dolog.

Bakay Nándor ur gyakran beszél az ujságokban Pékláról mint követendő példáról, de olyan viszonyok mellett, mint a milyenek Péklán vannak, nem nagyon nehéz mesterséges áztatót állítani, mert ott egy öntözőtelep van s a vizért nem fizetünk semmit a Ferenc-csatornának. Torzsán, Kulpinban, Futakon is lehetne olyant felállítani, de költségbe kerül. Mindazonáltal a torzsaik most még is átlátták, hogy nagy előnye van az ilyen ökszerű áztatásnak s a mint értésemre adták, jövőben 3 áztatót fognak építtetni a péklai medence méretei szerint. Tehát még is van község, a mely haladni akar. Uj-Palánkán a Michels testvérek hasonló rendszer szerint rendezték be a kender-beváltó telepet, csakhogy ott 46 löreju gép húzza a vizet a Dunából s még sok kell arra, hogy a nagyszabású vállalat üzletileg jövedelmező legyen.

A mi a nyers kender árakat illeti, némelyek igen túlságos magas árt szabnak annak, mely a gaz-

dákat téves számításra vezetheti a kender rentabilitás tekintetében.

Magyarországon 40 forintot a bacsikai kender nem lehet értékesíteni átlagos árban, akármely okos eljárás mellett, még 30 forintot sem. A péklai I-ső minőségű kender is csak 37 forintot lett eladva az első budapesti cégnek; a külföldi cégek Bécsből, Regensburgból, Münchenből, Strassburgból, melyek a péklai kender a legkitűnőbb kikészítési kender sorába tartozik, csak 33-34 forintot ajánlottak érte. Eme külföldi gyártó tulajdonosok a péklai I-ső minőségű kender extrafinomnak bélyegezték s szerintük több haszonnal jár a II. minőségűnél maradni, mert ez, mint kereskedelmi árucikk nagyobb forgalomnak örvend. És itt oda jutottunk a kenderrel is, hogy napjainkban más kereskedelmi cikket is láttunk eljuttatni, hogy t. i. a technológia előhaladásával a jobb s olcsóbb nyers anyagból éppen olyan könnyű a legjobb kereskedelmi cikket előállítani, mint a kitűnő drágább anyagból az extrafinomat.

Ez egyébiránt igen fontos nemzetgazdasági kérdés, melyet kis cikk keretében nem lehet tárgyalni. E szerint Péklán egy katasztrális hold bruttó jövedelme nem 368 forint, mint Bakay úr mondja, hanem felénél is kevesebb, csak 160 forint. Így is megelégedhetünk vele, mert oeconomicus kezelés mellett 88-90 forint a tiszta haszon. — Végül megjegyzem, hogy én a nemzetgazdaság terén csak a reális tényezőket szeretem számításba venni s habár ismerem a mondatot, hogy mundus vult decipi: ergo decipiatur, mégis jobb szerettem oeconomicus mindenből az igaznál is kevesebbre tenni a tiszta haszon bevételét.

Bodola Lajos.

Hirek.

Öfelsége Christ Ferenc 23. gyal. ezr. hadnagyot főhadnaggyá; Nagel István 86. ezr., Lisznyói Danó Gyula 23. ezr. és Ullmann Miksa 23. ezr. hadapródokat hadnaggyokká nevezte ki.

Kalmár György zentai segédelkész a kucurai plébánia ideiglenes gondozásával bízott meg s helyére Gregorich Mihály helyettesített át.

Jankovich Aurel főispán a szabadkai belső csendbiztosítási állásra Tóth Ludasi János volt adóvégrehajtót nevezte ki.

A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Láng Béla pánosvai kir. adóhivatali gyakornokot a zentai kir. adóhivatalhoz VI-ik osztályú adóhivatali tiszté nevezte ki.

Szabadka város törvényhatósága f. évi október hó 28-án tartott közgyűlésén Flatt Endre, Szabadka volt polgármestere és ifj. báró Rudics József elhalálása fölött jegyzőkönyvileg részvétét fejezte ki és erről az elhaltak özvegyeit is értesíteni rendelte.

Vasárnap délelőtt egyik fogat a másikat érte a temető előtt, mert senki sem akart kedvesei sírjának földszitálására a szívében honoló kegyelemből engedni. Délután már a látogatók serege foglalta el a tért és ki könnyel szemében, ki gondredökkel homlokán, ki meg a kíváncsiság mohó szomjával tekintette végig a szerető és hálás kezek munkáját. Lélekemelő volt látni a szép rendet, melyet a polgárság önként a saját szép érzékének sugalmára csinált. Egyetlen közös sirunk, a Falcione Gyula-féle, kivilágítva ugyan nem volt, de Heves Némő, Kovács Károly, Mayer Károly és Schick Emil stipendisták szép koszorúja ott díszlett a keresztben ezen szép (bár hibásan nyomott) fölirattal:

„Mert könyvet nem onthat sírodnak partjára,
Emlékül küldötte néked ezt a hála.“

Zombor sz. kir. város törvényhatósága f. hó 9-én a város háza nagytermében rendes közgyűlést tart.

Néhai br. Rudics József 1879 évből keltezett végrendeletben tudvalevőleg a magyar tudományos akadémiának jelentékeny összegét hagyományozott; azonban az 1883-ik évi újabb keletű végrendelet az akadémiáról nem emlékezik meg. Az akadémia kijelentette, hogy az 1879. évi végrendeletben körülírt hagyatékra nézve minden igényeit fentartja s azokat a törvény útján érvényesíteni fogja.

Az orsz. statisztikai hivatal adatai szerint a legnagyobb kiterjedésű városok az országban: Debrecen (166), Szabadka (165), Kecskemét (15), Szeged (14), H.-M.-Vásárhely (13), Halas (11 mfd.). A megyénkbeli nagyobb kiterjedésű városok és községek közül Szabadka után következnek: Zenta (6), Zombor (5), Ó-Becse (4), Szt. Tamás (4), Ó-Kanizsa (3), Ada, Almás, Apatin, Csurogh, Futtak, Józsefalva, Moholy, Petrovszellő, Ó-Sziva, Topolya, Ujvidék, Vajsza 2 mértföldnél nagyobb kiterjedéssel. Budapest területe alig több 3 mértföldnél s így megyénkben 6 oly község van, melyek nagyobb kiterjedésűek, Szabadka maga pedig ötszörte nagyobb, mint Budapest.

Orsay Vilmos szabadkai kir. trvszéki bíró nyugdíjaztatott.

Az iskolák látogatásának megkönnyebbitésére a tanuló ifjúság számára f. év november hó 1-től további intézkedésig a társaság összes magyar vonalain II. és III. osztályu havi bérletjegyek fognak kiadni. A váltott jegyekkel, melyek írásbeli kívánatra fognak az igazgató-bizottság által kiállítani, az ezen jegyeken megnevezett birtokok az illető viszonylatban a személyszállító vonatokat, gyorsvonatokat kivételével, használhatja. Minden tanév kezdetén a legelső bérleti metjegy kiállítása csak a tanuló által látogatott iskolának igazgatóságától kiállított igazolvány alapján történik. Ezen havi bérletjegyek után beszédendő illetékekre nézve az illető viszonylat megjelölése mellett felvilágosítást adnak a szab. osztr.-magyar államvasut igazgató bizottság (Váci-körút 50. sz.), valamint az összes állomásainak főnökei.

Jauch Ferenc és Ödri Lajos segédelkészek, földieink, másodosztályú tartalékos katona-kaplánoknak nevezettek ki.

A dr. Patek Jenő szabadkai lakos által Gálfy György és Sztoczek Károly ellen — és viszont Gálfy György által dr. Patek Jenő ellen indított sajtópernek november hó 4-ik napjára kitűzött esküdt-széki tárgyalás elhalasztott.

Sztanicson 3 hét alatt postamesteri állomás betöltendő.

A város legközelebbi közgyűlésén nyilván szóba fog kerülni a m. kir. kultuszminiszternek szept. 24-én érkezett leírata, mely szerint a Falcione Gyula-féle alapítvány két üres helyére a fölterjesztett két ifjút addig, míg tüzetes indoklás nem érkezik, meg-röszít-hetőnek nem találja. Eltekintve attól, hogy a közgyűlés már a saját múlt és jövő reputációja érdekében is erkölcsileg köteles a saját jól megfontolt javaslatait a végsőkig védelmezni: nézetünk szerint — a mely csak követi és hangoztatja sok városi atyának nézetét — a polgármester ur bizonyára készülni és részletekbe hatóan fogja felsorolni mindazon okokat, melyek az aug. 25-én történt megállapodásra döntőleg befolytak. A tett javaslatnak megmáskítása lent és fönt egyaránt szükségképen kellemetlen benyomásokat idézne elő már azért is, mert abból a javaslattevő testület nézetmáskítására oly következtetések volna-nak vonhatók, a minőket egy tárgyilagosan intézkedő morális testület jó hírnevének kára nélkül maga ellen nem provokálhat.

Mi különbség van a városi atyák és a többi atyák között? Az, hogy míg közönségesen az atyák fizetik fiaik adósságait, a város atyák csinálják az adósságot és fiaik fizetik.

Szabadkán az 1885/86. tanévre összesen 5712 tanköteles gyermek iratott össze.

Eszméltető. Egyik komolyabb megyénkbeli helyi lap, melynek egyes száma 15 kr., nov. 1-jén kelt számában közöl vezércikket egy könyvatosból, második cikket lefordítja a „Zasztavából“; a harmadikat kiköleszöni a „Pesti Hirlap“-ból; a negyediket egy 1886. szülő naptárból és ilyen munkálkodás után egyik jeremiád a másikat éri benne, hogy a közönség nem pártolja. Hát mit pártoljon rajta a közönség? a szedett-vedett pávatollakat? Hisz amennyire pártolja is, az a pártolás csak azoknak szól, akikből él-degél. Fokozza ezen csodálkozást az a véletlen, hogy az illető város tele van oly újsággal, melyről az ottani helyi lapot kivéve, az egész fővárosi sajtó beszél. Így nem lehet a vidéki lapoknak renomé-t szerezni.

Baracska községben a marhák közt kiűzött a a köröm- és szájtűjás.

Árverés. Basch Simon csantavéri lakos 7720 frtra b. ingatl. nov. 9. Topolya.

A kulai adóhivatalnál III. oszt. illetékezelési számtisztai állomás van üresedésben.

Az erdélyi magyar közművelési egyesület jávára a temesvár-kerületi postaigazgatóság nevében Pethő János postaigazgató 500 frtot gyűjtött örök-tagságképen.

Merkler Jakab bikityi lakos egy értékes kő-keresztet állíttatott.

Boldogemlékü Grün Ferenc, volt szántovai plébános, a szt. István és szt. László-társulatoknak, a siketnének és vakok intézetének 10-10 frtot, a kalocsamegyei elaggott papok nyugdíjintézetének pedig 20 frtot hagyományozott.

Garán okt. hó 9-én déltájban egy erőteljes, 5 éves himszarvas jött be a községbe, mit a nép észre-vevén, azonnal üldözöbe vette s elfogta a nemes vadat.

Említettük, hogy minapában Bende Imre ujvidéki apát-plébános és országgyűlési képviselő vezetése mellett Tiszakálmánfalváról egy küldöttség járt a miniszterelnöknél és a pénzügyminiszternél, a telepítvényesek és a m. kir. államkincstár közt kötött adás-vételi szerződés módosítása és a község részére több jogos kedvezmény kieszközlése végett. Ugyanez alkalommal a telepítvényesek derék elnöke, Dörner Márton, a miniszterelnöknek egy emlékiratot nyújtott át, melyben elősorolja a telepítvényesek jelenlegi tart-hatlan helyzetét, az adás-vételi szerződésből származó visszasságokat és nehézségeket, a község további életképes fejlődésére a következő szükséges intézkedéseket véli cél-ravezetőknék: a) Miután fent kellőleg kifejtettem, hogy a telepesek a vételár-részletek, azok kamatai, ezenkívül a faeladásnál szenvedett óriási veszteség és az ily társas viszonyból eredő egyéb igen jelentékeny kiadások: mint ügyvéd tiszteletdíja, elnök napidíjai és fuvarjai, számtalan bizottsági helyszin-szemlék, mérnöki és egyéb díjak viselésére; tekintettel különösen a tavalyi rossz termésre és a haszonberek lényeges csökkenésére tel-jesen képtelenek: az egyedüli mentőeszer az összes vé-telárnak egy 30-40 évig terjedő földhitelintézeti zá-logleveles jelzálog kölcsönre való átalakítása volna, mely mivelet a magas kormány közbenjárása és bele-egyezésével bizonyára kivihető volna. b) A fent elő-alkottakból kiderülvén továbbá, hogy a részbirtokok birtokba vételének legfőbb akadályát az irtás nehé-zségei és illetve az erre szükséges töke hiánya képe-zik; alázatos véleményem szerint a folyó év december 2-án esedékes ráta el volna halasztandó azért, hogy ezen pénzzel az irtás gyorsabban és legalább is a fa elhordásával arányosan megtörténhetvén, a telepesek így birtokukhoz és avval együtt fizetőképességükhöz is néhány évvel hamarabban juthatnának. c) Hogy a telepesek között az annyira szükséges rend fentartható legyen, hogy a hatósági intézkedéseknek kellő érvény szereztessek és a nyugtalan elemekkel szemben szük-séges hatósági tekintély álljon, — véleményem szerint egy a szükséges hatalommal felruházott törvényható-sági biztos volna kirendelendő, a telepesek által fi-zen-tendő, de mérsékelt szerény körülményeikhez mért di-jazással; ugyane célból nézetem szerint az alakulandó község színhelyére állandóan 2 csendőr volna kirende-lendő; a politikai község lehető gyors megalakítására pedig a szükséges intézkedések mielőbb meg volna-nak teendők. A telepítés minden időben és mindenütt nagy és súlyos bajokkal jár; ám más telepítéseknél min-denütt az országunk nem jelentéktelen hozzájárulásá-val, helyenkint nagy áldozataival volt az csak kereszt-ülvihető; engedje kegyelmes Uram remélnem, hogy ez esetben, midőn egy életerős magyar község alakí-tása céloztatik, idegen nemzetiségek közé; midőn ezen község Nagyméltóságod azon kegyében részesült, hogy Magyarország történetében arany betűkkel beirt ne-vét viselheti; hogy a magas kormány ezen telepítés-től sem fogja kegyes jóakarátát megvonni és nem fogja megengedni azt, hogy 200 magyar család, kiknek végre nagyrésze mégis csak iparkodó és becsületes emberek-ből áll, a tönk szélére jusson.

Hadi szolgálati kedvezmény az építő ipar-osok téli tanfolyamának tanulói számára. — A m. kir. honvédelmi miniszterium közbenjárása folytán a buda-pesti állami közép-ipartanodában az építő iparosok számára rendezett téli tanfolyam tanulói, ha még e tanfolyam tartama alatt sorozatnak be, a hadi szol-gálat megkezdését tanulmányaik bevégezése utánra halaszthatják. Ezen tanfolyamra a beiratások még november hó 9-ik napjáig tartanak; bővebb felvilá-gosítást nyerhetni a budapesti állami közép ipartanoda igazgatóságánál. (VIII. kerület főherceg-Sándortér 4-ik szám.)

Ns-Militicsen Papány János október hó 29-én életének 53-ik évében elhunyt.

Bezdanban Paresetich Mihály zombori és Far-kas Ferenc pázmándi (Fehér megye) tanítók, a f. évi október hó 30-án megejtett tanítóválasztáson egyhan-gulag választották meg.

A zombori hadkerülethez tartozó közös had-seregbeli tartalékos katonák ellenőrzési szemléje okt. hó 29-én és 30-án ment végbe.

Jurisits Balázs, napszamosban október hó 29-én kigyulladt a pálinka, aminek folytán azonnal szörnyet halt.

Budapesten Csavics Pál, szabadkai születésű, 22 éves közszolga, t. hó 30-án délután a lánchíd kö-zelében a Dunába ugrott, azonban még életben ki-men-tették.

Külföldi ügynökök, különösen Brémából és Hamburgból, halomszámra küldik Magyarorszába egyszerű nyitott levélben, kivándorlásra csábító hir-detményeket, melyeknek egyedüli célja, hogy a lép-en ragadó kivándorlókat jó busás árért elszállítsák a ten-gerentúli boldog világrészekbe. A közlekedésügyi mi-niszter ennél fogva az ily nyitva küldött kivándorlási hirdtetményektől a szállítási jogot, a magyar korona országainak összes területére nézve megvonta s uta-sította a kir. postahivatalokat, hogy ilyeneket még keresztkötés alatt se kézbesítsenek, hanem a kitiltott hirlapok módjára postai igazgatóságukhoz terjesszék föl.

A magyar államvasutak vezérigazgatósága rendeletet bocsátott ki, melyben szabályozza az üzlet-gyakornokok és vasuti hivatalnokok katonai szolgál-talát. Az üzletgyakornokok ugyanis mindig arra az idő-re halasztották az egy évi önkéntességi szolgálá-tot, mikor már hivatalnokoknak kinevezettek, hogy így egy évi szabadságot kapván, fél illetményre tart-hassanak igényt. Ezentúl azonban az üzletgyakorno-kok felvételénél az egy éves önkéntesi és tényleges leszolgálatnak igazolása feltételt képezend. S a már szolgálatban álló üzletgyakornokok közül hivatalnok-i kinevezésre csak azok hozhatnak javaslatba, kik egy éves önkéntesi évüket tényleg leszolgálták, esetleg három évi tetteles hadkötelezettségüknek eleget tettek vagy hadmentesek. A rendelet azonban biztosítja az üzletgyakornokok azonnali felvételét a hadkötelezet-tés teljesítése után, ha azonnal folymodnak a fel-vételért.

Baján f. hó 26-án nagy szenzációt okozott, hogy Pinkovics Kálmán postahivatali gyakornok, egy 23 éves, igen szép külsejű és jómodorú fiatal ember szíven lötte magát. Az említett napon a délutáni vonattal Kass Ignác postaigazgatósági telfüggyelő érke-zett Bajára a hivatal rovanosolása végett. A fiatal ember a hivatalból minden feltűnés nélkül távozott, szó-bája ajtaját magára zárta s a divánra ülve, golyóit röpitett szívébe. Öngyilkosságának oka a fölfelezett síkkasztás.

Pap Zoltán, lapunk szépirodalmi munkatársa, összegyűjtött költeményeire előfizetési felhívást hirdet egy forintjával. Az előfizetési pénz Szegedre Bába Sándor nyomdájába küldendő.

Zoltán Gyula szinigazgató november 6-án kezd meg előadásait a bajai színházban. A társulat a vidéki jobb erőkből alakult s az előre hirdett re-pertoir is eléggé változatos.

Szántován Kiss Sándor csendőr őrsparancsnok mult hó 27-én föbe lötte magát. Tettének oka, állító-lag, reménytelen szerelem.

Ehrenfeld Frigyes melyküti illetékesü kö-máromi lakos, „Erdélyi“-re magyarosította nevét.

Jankovác Reiczer Ignác a zombori főgimn. volt nevelőke egyhangulag tanítónak választott.

A szerb nemzeti szintársulat f. hó 1-én Ohnet G. „A bányász“ helyesebben a „Vasgyáros“ című színművével kezdte meg előadásait. — Nem akarunk ezen egy előadás után a társulatról általános kritikát mondani, annyit azonban konstatálunk, hogy a tár-sulat jó erőkből van összealkotva, a rendezés kifogás-talan és hogy ha a többi előadások is olyanok lesznek, mint ez a bemutató — a társulatról csak a leghiz-góbban nyilatkozhatunk.

Ófelső Wenzel Henrik német-palánka lakos-nak a közzé előmozdítása és a tuzoltói intézmény fel-virágosztatása, valamint egyes tüzesetek oltása körül tanúsított önfeláldozó tettei elismerésül az ezüst ér-demkeresztet adományozta.

Eckert János titeli polg. isk. r. tanító jelen állásában véglegesítettett.

Rendőri hírek.

Szabadka és Ó-Kanizsa között Weiszner Fe-renc budapesti asztalos segéd kárára f. évi szept. 7-én elkövetett lopással vádolt ismeretlen tettes, 26-28 éves, közép termetű, barna, beszél magyarul és német-ül, állítólag borbély, öltözőke fekete, — köröztetik. Felhivatnak a hatóságok, hogy feltalálás esetén Zenta város hatóságához átksérni szükségesnek.

Kovács Márton és Tokodi Lajos dzsida pusztai lakosoktól folyó hó 11-12-ike közti éjjel egy 3 éves, világos pej paripa, három lábára kese, hátsó bal combján KM. bélyegű és egy 12 éves, sötét pej paripa, csillagos homloku, jegy és bélyegtelen lovakat ismeret-len tettesek elloptak.

Horváth Mátyas tataházi lakos házat ismeretlen tettesek kiásván 7 drb vánkost 12 frt, 1 drb dunnát 8 frt, 2 lepedőt 3 frt, 1 drb abroszt 2 frt, 7 drb kis kendőt 2 frt 40 kr becsértékben és 100 frt készpénzt elloptak.

Czrvoni Isza ó-becsei lakostól járlat lakosja miatt egy 12-13 éves, sült szőrű, kanca, h. b. c. J. bélyegű, mindkét füle hasított, egy 1 hónapos csikóval vétett bitangságba. Árverése nov. 21-én.

végett
kalap
valósz
gok, h
sáról
gye).
mete
fekete
7-én
bélyeg
nélkü
f. hó
9-én
zöi hi
litott
akkor
telen
együ
járlat
hámo
rése
böl is
kanca
szinü
csődü
b. la
gos v
kező
adai
lyegt
pej p
szelő
telen
tén a
sén r
drb
lyegt
sitvá
lök p
hiány
lova
közsé
nyáb
gel b
7-én
b. S.
bélyeg
kocsi
érték
borbe
lat h
mark
jegye
nov.
f. évi
éves,
fehér
mark
fehér
fehér
bitan
4-én
B. b
hóka
70 f
kos
lyegt
homl
ért.
lopót
gas
kéke
nisit
a leg
17-én
kanc
gel
háts
értel
jegye
dati
zése
mark
nyáb
3-án
ga k
laktó
állító
lakos
a. eg
nyak
mén.
gel
potáj
leket
2 éve
okt.
12 m
rélt l

Csizmin Józsa szántai lakos, a ki buzát örlés végett Kemény András hajó malmába vitt, onnan egy kalap hátrahagyásával nyomtatlanul eltűnt. miután igen valószínű, hogy a Dunába esett, felkérnek a hatóságok, hogy alulírt hivatalt nevezett hullájának feltalálásáról értesítsék. Született Szánta községben (Bácsmegeye), földmives, nős, születési éve 1850. r. kath., természete magas, arca hosszús, szemei barnák, szemöldöke fekete, orra és szája rendes, haja fekete, fogai épek.

Kuczuratz Matia kátyi lakos kárára f. hó 7-én éjjel egy 6 éves barna kancát, jobb combján JII. bélyeggel és egy 3 éves, barna csödört, minden jel nélkül — elloptak.

Uhercsák György bikityi lakos udvarából f. hó 8-án egy kocsis csöves kukoricát elloptak.

Kuluncsics Viktor borsodói lakostól f. hó. 9-én 4 drb anyabirkát s 2 drb bárányt elloptak.

Bechtold Pál torzsai lakos Torzsa község jegyző hivatala által f. évi szept. 27-én 170. sz. a. kiállított s általa Lepojev Steván kulai lakosnak ugyanakkor eladott egy róka szőrű, 9 éves, jegy és bélyegtelen kanca lóra szóló löveletét 6 frt készpénzzel együtt elvesztette.

Tóth Ferenc ó-morovicei lakostól hamis ló-járlat miatt egy 4 éves, fehér orru, csillagos pej, hámos paripa ló bitangásba vétetett, esetleges árverése nov. 13-án Almáson.

Ifj. Metzger Frigyes torzsai lakos istállójából ismeretlen tettesek f. hó 14-én egy 11 éves, szürke, kanca, h. b. T. I. bélyeg egy 3 éves, sárgás szürke színű, hoka homlokú, h. b. T. I. bélyeggel ellátott csödör-csikót és egy 2 éves, fekete csödör-csikót, h. b. l. kesely, h. b. T. I. bélyeggel elloptak.

O-Becsén f. hó 11-én és 12-én tartott országos vásár alkalmával hibás lövelettel a következő leírású lovak vétettek bitangásba: Jólity Géza adai lakosól egy 10 éves, pej kanca, csillagos, bélyegtelen; Klompity Zákó adai lakostól egy 12 éves pej paripa, h. j. NV. 12 bély.; Kiss Mátyás petrovoszellői lakostól egy 10 éves, fekete jegy- és bélyegtelen kanca ló. A tulajdonosok nem jelentkezése esetén a gazdátlan lovak folyó évi november 14-én O-Becsén nyilvános árverésen el fognak adni.

Reidl Ferenc új-szivai juhásztól elloptak 60 drb fejős birkát, részint Hl. részint H. részint O. bélyegűek, részben a jobb és balfülök egyszerűen behasították, részben jobb fülek csonkára levágtak, a balfülök pedig behasították.

Császár Miklós szabadkai lakosnak járlat hiány végett egy 9 éves, sárga szőrű, csillagos, paripa lóva bitangásba vétetett. Esetleges árverése Mohol községhezánál nov. 8-án.

Mirkov Stankó pivnicai lakostól lójárlat hiányában egy 11 éves, fekete paripa ló, h. b. O. bélyeggel bitangásba vétetett.

Lakatos Teréz sztanisicsi cigánynőtől f. hó 7-én 1 fekete, 6 éves, paripa, hátsó lábára kesely, h. b. S. J. bélyeg, egy 4 éves, deres, paripa, h. b. H. bélyeggel ellátott, továbbá 1 vastengelyű könnyű kis kocsit és végül egy pár lószerszámot, összesen 150 frt értékben bitangásba vettek. Esetleges árverése Zomborban nov. 3-án.

Krivokutya Velicskó lalityi lakostól lójárlat hiánya miatt egy sárga-deres kanca, 3 éves, 13 markos, és egy fekete paripa, 4 éves, csillagos, j. füle jegyes, 13 markos ló bitangásba vétetett. Árverése nov. 14-én.

Pastrovits Gábor zombori szállási lakostól f. évi szept. 12-én éjjel elloptak egy 14 1/2 markos, 6 éves, pej, kanca, homlokán kis csillaggal, az orrán kis fehér folttal, hátul jobbra 10. bélyeggel és egy 14 markos, 6 éves, pej, kanca, kis csillaggal, az orrán kis fehér folttal, egyik hátulsó lábán kesze lovat.

Kulán f. hó 11-én egy 4 hónapos gazdátlan fehér szőrű jegy- és bélyegtelen üsző borju vétetett bitangásba. Esetleges árverése november 1-én.

Nikolics Lázár obrováci lakos kárára f. hó 4-én éjjel egy drb 6 éves, közép nagyságú, h. j. c. O. B. bélyegű, szürke, paripa, 60 frt és egy 7 éves, közép, hoka, két hátulsó lábára kesze, bélyegtelen, pejaripa, 70 frt értékű lovat, végül Jatits Kuzman obrováci lakos kárára egy 9 éves, közép, igás, h. j. c. A. bélyegű, sárga, kanca, 40 frt, és egy 11 éves, csillagos homlokú, h. j. c. O. B. bélyegű, sárga, paripa 40 frt ért. lovat ismeretlen tettesek elloptak.

Lakatos András (Pekó) szökésben lévő és lopott lovak birtokában talált, 50 éves, r. k., nős, magas termetű, arca hosszús, haja szőke őszülő, szemei kékesekek, orra rendes, ismertető jelei: himlőhelyes, sztanisicsi cigány ezennel köröztek s elfogatása esetén a legközelebbi kir. ügyészségnek átadatni kérik.

Becker Antal gajdobrai lakos kárára m. hó 17-én éjjel zárt istállójából 1 drb 4 éves sárga, pej kanca, hoka, hátsó lábára fehér, h. j. c. GC. bélyeggel 250 frt és egy drb sárga kanca, 6 éves, hoka és hátsó lábára fehér, h. j. c. GC. bélyeggel, 150 frt értékű lovakat ismeretlen tettesek elloptak.

Kula községben egy fehér-szőrű, bal füleire jegyes, jobb felül I-I bélyegű, mintegy 4 éves gazdátlan tehén bitangásba vétetett. Esetleges árverése nov. 15-én d. e. 9 órakor.

Jovánovits Andria sátoros-cigánytól egy 13 markos, 13 éves pej színű paripa ló, lövelet hiányában bitangásba vétetett. Esetleges árverése nov. 3-án Apatin községhezánál.

Dzsidá Ádám gákovai lakos egy 12 éves, sárga kanca, balszemére vak, szárcsa orru, csillagos homlokú, h. balcombján hullám jeggyel ellátott lováról kiállított löveletét elvesztette.

Kopunov Marokvasev József szabadkai lakos az e város kapitányi hivatalánál 8295/885 sz. a. egy 9 éves, fekete kanca, kis csillagos, görbe nyaku, h. j. M. bélyeggel, 8331. sz. a. egy 3 éves, pej mén, hoka, mind négy lába kesely, h. b. P. P. bélyeggel és 6947/885. sz. a. egy 6 éves pej kanca, jobb potóján J. h. b. LS bélyegű lovakról kiállított löveletet elvesztette.

Nikolics András, alsó-kovili lakosnál 4 drb 2 éves, koca dísznő tartatik bitangásban, melyeket okt. 14-én szőlőjében talált.

Alsó-Kovil községben Verencsa Milosnál egy 12 markos, 8 éves, sötét pej, jegy és bélyegtelen herélt ló találtatott és bitangásba vétetett.

Szalma Ferenc szabadkai lakos e város kapitányi hivatalánál 8623/885. sz. a. egy 9 éves pej, két szemére vak, h. b. A. bélyegű kanca lóról kiállított járlat levelét elvesztette.

Sztuparszky István glozsáni lakos kárára m. hó 7-8-ára menő éjjel zárt istállójájának betörése mellett ismeretlen tettesek egy 5 éves, 15 markos hoka, hátsó lábán kevéssé kesze, bélyegtelen, sötét sárga kancát és egy 5 éves, 14 markos, csillagos homlokú, szárcsa orru, két hátsó lábán kesze, bélyegtelen sötétsárga mént elloptak.

Sörös Mátyás temerini lakos kárára egy fekete paripa, 6 éves, h. j. c. AV. bélyeggel, jegy nélkül, egy pej paripa, 6 éves, bélyegtelen, hoka, kesze lábú, egy pej kanca, 6 éves, bélyegtelen és egy csikó 6 hónapos hoka, bélyegtelen hát. bal lábán kesze lovakat, ismeretlen tettesek elloptak.

Szilbáson f. hó 15-én éjjel Mirosvavlyev Jozsa kárára zártan istállójából 1 drb 7 éves, h. b. c. O. V. bélyeggel ellátott 100 frt ért. fekete, kanca lovat, 1 db 20 frtos csikóval, 1 db 4 éves, bélyegtelen, fekete, csödört 100 frt értékben, végre szárcsát és egy új szárt összesen 235 frt értékben ismeretlen tettesek elloptak.

Fatitz Lázár bács-földvári lakostól hamis lövelet miatt egy 8 éves, szürke, bélyeg és jegytelen, kanca ló vétetett bitangásba. Esetleges árverése nov. 28-án O-Becsén.

Bogsits Pál lopás büntette miatt jogérvényesen 6 havi börtönrre ítélt rab, szül. helye Gyurgyevó, Bács-Bodrogmegeye, 26 éves, gör. keleti, nőtlen, földmives, nagysága 158 cm., testalkata erőteljes, arca kerekded, arcízine egészséges, haja gesztenyeszínű, tömött, homloka arányos, szemei kékesszürkék, szemöldöke barna, orra és szája rendes, fogai épek, bajusza szőke, szakállá borotvált, álla kerek, ismertető jelei: rövidlátó és balkezén 1060 retovirozva, nyelvismere: szerb, magyar és román, ruházata: egy vörös-fekete csikós ujjasmellény, egy foszlány nadrág, egy fekete, lapos kalap, egy pár félcipő, egy rabing, 1 darab gaty, egy pamuting és pamutgaty, folyó hó 23-én a páncsovai kir. trvszéki fogházból megszökött. Nyomozandó és kézrekerítése esetén őrizet alatt ide kísérendő.

Bözsics György 20 éves, g. keleti, nőtlen, borovai születésű, rézműves segéd, O-Becsén tartózkodása ideje alatt tiltott utcai lövöldözés miatt elkövetett kihágás miatt pénzbírságra ítéltetve, az ítélet kihirdetése előtt ismeretlen helyre eltávozott. Feltalálása esetén az ó-becsei szolgabíróaság értesítendő.

Himmelpach József parabutyi lakos nyitott istállójából ismeretlen tettesek egy 8 éves, pej színű, kanca, fülei jegyesek, homlokán csillagos, bélyeg nélküli lovat elloptak.

Lukity Nenád moholi lakos egy pej kanca, nyakán bal felől S K bélyegű, 8 éves igás lóról kiállított járlatot elvesztette.

Paldruski Mihály kucurai lakostól f. hó 15-én egy sötét pej csödör, h. j. c. K.V. bélyeg, 125 frt ért., egy 2 éves, pej kanca, h. j. c. K.V. bélyeg, 125 frt ért., egy 1 1/2 éves, egér szőrű kanca csillagos, az orrán kissé fehér, h. j. c. K. V. bélyeg, 80 forint értékű. Imrik Mihálytól egy 7 éves, pej kanca, csillagos, h. j. c. K. V. bélyeg, 120 frt értékű, egy 8 éves, sárga, herélt, hoka homlokú, első jobb lábán O bélyeg, 60 frt értékű. Gutmann Jakabtól egy 11 éves, pej, herélt, 30 forint értékű lovakat elloptak.

Topolyán f. hó 18-án 1 fekete sárga h. l. baira kesze, csillagos homlokú h. j. c. e. alig ismerhető bélyegű 7-8 éves kanca ló — egy világos pej, h. l. baira kesze, kerek csillagos homlokú begyén szemölcs h. j. c. e. bélyegű három éves kanca ló vétetett gazdátlan bitangásba. Árverésük 30 nap múlva.

Gruits Ignác bresztováci lakos tulajdonát képező egy középnagyságú, 14 éves, sötétpej paripa lóva, jobb füle jegyes és hátul jobb combján (JH alakú) bélyeggel, f. hó 11-én a gulyáról elvesztett.

Wittmann Béla bulkeszi illetőségű, jelenleg tiszta-földvári lakos Bács-Bodrogmegeye k. a jegyzői képesség megbirálására hivatott vizsgáló bizottsága által 1882. évi április hó 29-én 7167. alisp. szám a. kiállított képesítő bizonyítványát elvesztette.

Arnold Jakab zombori lakos folyó évi szept. 25-én a kap. hivatal által 6224. szám alatt kiállított egy két éves, pej, két hátulsó lábán kesze, hoka, h. j. T. S. bélyeggel ellátott csödör lóról löveletét elvesztette.

Sztrilits József zombori lakos egy marhakönyveskét és egyuttal a kap. hivatal által kiállított 7654. és 7655. ex 1885. sz. ZV bélyeggel ellátott ökrökről szóló marhaleveleket elvesztett.

Irodalom.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek: „Falusi könyvtár”. XXX. füzet. A termőföldről, annak műveléséről és javításáról. A gazda-közönség használatára írta Réti János. Ára füze 50 kr. „Olcsó könyvtár”. Szerkeszti Gyulai Pál. 189. füzet. Az erdélyi cigány népköltészet. Gyűjtötte és fordította dr. Wislocki Henrik. Ára füze 20 kr. 190. füzet. Hiavata. Amerikai indus hitrege. Irta Longfellow Henrik. Angolból fordította Tamási Gyula. Ára füze 40 kr. 191. füzet. Emlékeszéd Szemere Pál felett. Irta Kazinczy Gábor. Ára füze 20 kr. 192. füzet. A szegénylős. Vigjáték két felvonásban Irta Monieriff Angolból fordította Csiky Gergely. Ára füze 20 kr. 193. füzet. A raveloei takács (Silas Marner). Regény. Irta Elliot György. Angolból fordította Kacziány Géza. Ára füze 60 kr. 194. füzet. Nézd meg az anyját. Vigjáték három felvonásban. Irta Berczik Árpád. Ára füze 30 kr. 195. füzet. A kilencvenes évek reformizmái és előzményeik. Irodalomtörténeti vázlat. Irta Concha Győző. Ára füze 40 kr. 196. füzet. A bírók. Vigjáték két felvonásban. Irta Augier. Franciából fordította Perényi István. Ára füze 20 kr. „Történelmi könyvtár.” A magyar népek és ifjúságunk ajánlva. Címképes kiadás. 78. füzet. Az éjszak-amerikai egyesült államok megalapítása. Irta dr. Ballagi Béla. Ára füze 40 kr. 79. füzet. Lorántfy Zsuzsanna. Elet- és jellemrajz. Irta Tóth Pál. Ára füze 40 kr. 80. füzet. Salamon magyar király. Irta Gyurky Ödön. Ára füze 40 kr.

Megjelent Katolikus Hitoktatás havi folyóirat a hitoktatás elméleti és gyakorlati művelésére. Tartalma: rovataink. — Hitoktatásunk jelene. I. — A hitelemzés történetéből. — Dr. Majer István (képpel). — Izsák feloldoztatása (bibliai előadás a 2 osztályban). — Hatósági rendeletek: Ipolyi A. öccselenciájának intézkedése a hitelemzéstaut illetőleg. — Irodalom: Herder bibliai képek. Fonyó Hitelemzéstaut stb. — Vegyesek. — Szerkesztői nyilatkozat, üzenetek és megrendelési felhívások a borítékon. Szerkesztő és kiadó: Fonyó Pál Kalocsán.

Megjelent: Tanügyi Lapok. Tartalma: Leányiskoláink. I. Farkas Antaltól. — A tankötelesek összeírásáról. I. Kovács Mihálytól. — Tankönyv-ismeret. Kovács Istvántól. — A szemléltető oktatás új taneszköze. — Irodalom. a) Onálló művek. b) Folyóiratok és lapszemle. — Különfélék.

Az Egyetemes Regénytár. Singer és Wolfner budapesti kiadók e kitűnő vállalata, mely fennállásának rövid ideje alatt országsszerte közkedveltséget és szinte példátlan nagy keletet ért el, ép most becsátotta ki negyedik kötetét. Ha az első két kötet a nagy-névű Ohnet Györgynek legújabb művét, a Bányát, a harmadik pedig a legkedveltebb magyar elbeszélők egyikének, Mikszáth Kálmánnak az összes kritika által jelesnek elismert elbeszélését „A lohinaí fű” címűt közölte, a negyedik kötetben az angol regényirodalom egyik legfényesebb tehetségével, a nem régen elhunyt Hugh Conway-vel ismerkedünk meg, kinek ezen utolsó, eredetiben is csak most megjelent regényének magyar fordításával a kiadók minden más idegen nyelvű kiadást megelőztek s kinek művei Angliában és Amerikában fényleg a legolvasottabbak. Conway mindig érdekesen tudja megválasztani tárgyát, lélektani alapon nyugvó jellemzéseit tökéletesen, mesészővése érdekeltető, előadása egyszerű, nemes, melyben a megkapó emelkedettség könnyeken átcsillanó humorral váltakozik. A „Beatrice Házasságá”-ban, melynek az előttünk levő kötet az első részét tartalmazza, a jeles író eme tulajdonai fokozottabb mérvben találhatók föl. A Talbert testvérek humoros alakjai egy Dickens tollára volnának méltók. Beatrice, e fényalak s mellette a fényházból kiszabadult Hervey sötét vetületességű alakja, Mrs. Miller, az önfeláldozó hü lélek, Mr. Mordle a szerelmes fiatal anglikánus lelkész, mind oly tökéletesen megrajzolt jellemek, melyek a rendkívül érdekes mese nélkül is méltán elégitenék ki az olvasót. A ki e kötet olvasásába bele kezd, le nem teheti, míg végre nem ért, s ha elolvasta, alig várhatja a másodikat. Hisszük, hogy a derék kiadók e mű kibocsátásával csak emelni fogják vállalatuknak méltó kedveltségét. A regény második és befejező kötet legközelebb fog megjelenni. Egy-egy díszes kiállítású piros vászon kötet ára 50 kr.

Megjelent: Csantavér község tulajdonát tevő szederfa, gyümölcsös és szőlőtőkékről kimutatás az 1885. évre, statisztikai táblázat és térképpel együtt. Összeállította Hajdufy Károly községi jegyző. Ajánljuk mintául mindazon községeknek, melyek epreskert-jüket cselelően áttekinteni és másokkal megismertetni óhajtják.

Báró Rudits József második végrendelete.

Ép ész és elmével átgondolva, határozottan kijelentem, hogy azon végrendeletem, mely Alföldy Gedeon kir. közjegyző urnál van megőrzés végett általam letéve, ugyszinté azon végrendeletem, mely Gromon Dezső jó barátomnál van és ugyanoly szövegű, mint amelyek Alföldy Gedeon kir. közjegyző urnál van, érvénytelen s ennek folytán összes ingó és ingatlan vagyonomról, újra határozottan kijelentem, hogy ép észsel és elmével következőleg intézkedem:

1. Összes ingatlan vagyonom hét egyenlő értékű részre osztassék fel s ennek két hetedrészét törvényes nőmnek tulajdoni jogul hagyományozom, egy hetedrésznek felét Rudits Károly nagybátyámnak, másik felét Rudits Mihály unokaöccsémnek, egy hetedrészét Vojnits Etelka nagynénémnek, egy hetedrészét elhunyt Kovacsics Antal fiú- és leánygyermekének egyenlő részben, végre egy hetedrésznek felét Claudius Ilkának, a második hetedrésznek egy harmadát Weise Izabellának, a második harmadot Alföldy István tisztartómnak, a harmadik harmadát Balossy Lenkének tulajdonjogul hagyományozom.

2. Összes ingó vagyonom eladandó és az abból bejött pénzüsszeget Almás és Kunbaja községeknek, mint testületnek közelőokra fordítandókat hagyományozom.

3. Összes ingatlan vagyonomnak jövedelmét nőmnek hagyományozom, mindaddig, míg özvegy s nevet viselendi.

4. Összes ezüst ékszereim és arany ékszereimet Gromon Dezső, Sándor Béla és ifj. Szőgyényi László és Latinovits Gábor jó barátaimnak hagyományozom.

5. Ha netalán örökösöm közül egyik vagy másik avagy mindannyian nem akarnák a neki, illetve nekik általam hagyott hagyományt elfogadni — azon esetben aként intézkedem, hogy az elnem fogadott hagyományom bács-bodrogmegeyei 500 legkevesebb állami adót fizető család között egyenlő részben osztassék fel. Kelt Budapest, 1883. évben, ápril 17-én.

P. H. Báró Rudits József s. k.

Mi alulírott együttesen jelenlevő tanuk mindhárom kijelentjük, hogy előttünk báró Rudits József ur kit mi személyesen ismerünk, a jelen okmányt sajátkezűleg írt és aláírt végrendeletének kijelentette, mit mi azzal irunk alá, hogy báró Rudits József urat teljesen épelmével bíróknak találtuk, mit szűszeg esetére bármikor esküvel is megerősíteni mindhárommunk készek vagyunk.

Kelt Budapestben, 1883-ik évi ápril 17-én.

P. H. Vojnits Barnabás s. k.
P. H. Milassin Mihály s. k.
P. H. Garas Albert s. k.
felkért tanuk.

Ezen végrendelet a mai napon a budapesti kir. törvényésznél szabály szerint kihirdtetett. Budapestben, 1885. október 19-én.

Reviczky Ambrus s. k.,
törvényszéki bíró.
Kridl Adolf s. k.
trvszéki jegyző.

Leány, leány, vigyázz . . .

Leány, leány, vigyázz magadra,
Hogy már szeretsz, te azt hiszed.
Ne hidd, ne hidd! — A vágy epeszt csak.
Ne hidd, mert megcsalod szíved.

A szívnek is van délibábjja:
Midőn azt hisszük, hogy szeret.
Őh ne kövesd e délibábot,
Csalárd játékot űz veled.

Azt nem tudod mi az: szeretni,
Hisz nem szívtál bölcseszetet.
S a bölcsüket — őh jól tudom rég
Te teljes szívből megveted.

Őh jer, én megtanítalak rá,
Hogy mit jelent a szerelem.
Őh nézz szemembe, szép leányka,
Olvass belőle s higj nekem.

Nagy gondolat van abba írva,
Milyen más főben nem terem:
Sohsem szűnő, kiolthatlan,
Teérted égő szerelem!

Hubay Dávid.

Nemzetes Csapó úr!

— Ballada. —

Nemzetes Csapó úr bogárszemű lánya
Rákacsintott, szemet vetett a juhászbojtárra;
Ha csak addig volna! — de meg is szerette:
Nemzetes úr ezért a lányt világba kergette,
Világba kergette.

Szegény Csapó Klára elindult világba,
S bánatában beugrott a haragos Tiszába;
A habok szeldien kitették a partra,
Harmadnapra a halászok megtalálták halva,
Megtalálták halva.

Holttestét elvitték jó apja házába,
Megmosdatták, öltöztették menyasszony-ruhába;
Aranyos, ezüstös koporsóba tették;
Ötven gyertya világánál ki is terítették,
Ki is terítették.

Virágos ruhában négy pap elkísérte,
A kántor is, a rektor is imádkozott érte;
Három templom minden harangját kongatta:
Csapó Istvan édes lányát hej, de megsiratta!
Hej, de megsiratta!!

*

Nemzetes Csapó úr haza ballag szépen,
Fájdalom és keserűség tombol a szívében . . .
Meg-megtámaszkodik . . . úgy inog a lába . . .
Mint a részeg betántorog háza udvarába,
Háza udvarába.

Véges-végig járja a cifra szobákat,
Hej, de nyugtot, nyugodalmat sehol sem találhat;
Az ajtót, ablakot mind magára zárja:
Mégis hallja a vad morajt: zúg a Tisza árja . . .
Zúg a Tisza árja! . . .

Csapó úr hallgatja . . . fölriad utána . . .
Kapja magát s úgy amint van, kiront az utcára . . .
És rohan cél nélkül, rohan el a háztól . . .
Mint a gyilkos úgy tekintget . . . fel önönmagától!
Fél önönmagától!

Az esti csillag már kigyulladt az égen,
A faluban minden csendes, minden alszik régen;
A levél sem zördül, szellő nem mozgatja:
Csapó István mégis egyre azt a zúgást hallja! . . .
Azt a zúgást hallja! . . .

. . . Egyszerre fölkapac és vadul kiáltja:
„Ha ha meg van! . . . lecsapollak átkozott Tiszája! . . .”
— El is indul nyomban, csakányt és kapát hoz,
S diadalmas ordítással rohan el a gáthoz,
Rohan el a gáthoz.

Neki fog nagy tüzzel, dolgozik serényen;
Csakányának kopogása elhangzott az éjben . . .
— Reggelre halászok megtalálták arra,
A haragos, bős hullámok kivetették partra
Megdermedten, halva.

Fritser Antal.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Méltóságos báró Rédl Lajos ur-
nak rasztinai majorjában — Gákova
mellett — folyó évi november
hó 8-án reggeli 9 órakor 11 drb
számfeletti anya- és kocsiló fog ár-
verésen eladatni.

Neszmirák Ferenc,

3-2 urad. kasznár.

467. sz.

tkvi 1885.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kineztár végrehajtónak Mirkov Pávó és társai végrehajtás szennvedő elleni 42 frt 79 $\frac{1}{2}$ kr. tökékövetés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori királyi törvényszék területén lévő, O Sztapár községében fekvő, az ó sztapári 690. sz. tjkben végrehajtást szenvedettek nevében álló A. I. 721. hr. 609. o. i. sz. ház és 586 □ ölnyi beltelekre az árverést 884 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi november hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor az ó-sztapári községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 88 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1885. évi július hó 23. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

407. sz.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gödöllői tek. kir. járásbíró 3109 számú végzése által Bauer Dávid végrehajtó javára br. Pronay Aurél és neje Vimpen Irma dorozslói lakosok ellen 506 frt tőke s járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság fel foglalt és Schwarz Sámuel részére 255 frt s járulékaik erejéig fel foglalt 891 frtra becsült ruha, fehérneműek és abroszkból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3296/1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Dorozslón alperesek lakásán leendő eszközésére 1885. évi november hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elővezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1885. évi október hó 20-án.

Oláh János,

kir. bir. végrehajtó.

Bácsmegeye Rigyica község határában levő

külső majorsági birtokból 1012 hold számtó, 65 hold kaszálló, 301 hold legelő, összesen 1378 katasztrális hold egy tagban, a rajta levő épületekkel együtt, a most jövő 1886. évi január 1-től a bérlő tetszése szerinti időtartamra bérbeadatik. Idevonatkozó ajánlatok Kovách Józsefhez mint tulajdonoshoz Rigyicára (posta helyben) intézendők.

281. szám.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tételük, hogy a palánkai kir. járásbíró 207/kp. számú végzése által öz. Kaufmann S. esődtömege javára Malesevit Miklós zombori lakos ellen 43 frt tőke, ennek 1885. évi április hó 16. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 4 frt 39 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság fel foglalt és 55 frtra becsült butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az ad 207/kp. 1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Zomborban a városházánál leendő eszközésére 1885. évi november hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elővezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi okt. hó 27-én.

Haba István,

kir. bir. végrehajtó.

Zombor. 1885. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

67. szám.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tételük, hogy a palánkai kir. járásbíró 675/1885. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbíró 675/polg. 1885. számú kiküldő végzésével dr. Potucsek János német-palánkai lakos felperes javára Zarubszky Gyóka szilbási lakos alperes ellen 150 frt tőke és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával fel foglalt 1476 frtra becsült szarvasmarha, lovak, kocsik, sertések stbből álló ingóságok Német-Palánka községhez tartozó nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán 1885. évi október hó 27-én.

Haba István,

kir. bir. végrehajtó.

7697. sz.

1885.

Hirdetmény.

Bács Bodrogh megye zentai szolgabírói járásába kebeleztet Ada községben egy 600 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állás betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

A pályázóktól megköveteltetik, hogy a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelvbeni tökéletes jártasságukat okmányilag igazolják.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényüket az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §-a értelmében felszerelvén, a választás megelőző nap, illetve f. évi november hó 13-ig alulirt szolgabírónál nyújtsák be.

Zenta, 1885. évi október hó 28-án.

Matkovits Lajos,

szolgabíró.

3-1

321. szám.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tételük, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1885. évi 4873/1885. sz. elrendelő és a palánkai kir. járásbíró 3567/polg. 1885. számú kiküldő végzésével Stein Dávid és fia cég ó-verbázi lakos felperes javára Zarubszky Gyóka szilbási lakos alperes ellen 612 frt tőke és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával le és fel foglalt 1944 frtra becsült szarvasmarha, lovak, kocsik, gabona, szobabutor, sertések stb. ingóságok Szilbáson alperes lakásán 1885. évi november hó 17-én délelőtti 8 órakor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi október hó 30. án.

Haba István,

kir. bir. v. hajtó.

249. szám.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tételük, hogy az újvidéki királyi törvényszéknek 1885. évi 3384/polg. 1885. sz. elrendelő és a palánkai kir. bíróság 2628/polg. 1885. számú kiküldő végzésével Barakkó testvérek újvidéki lakos felperes javára Schropp József és fia cég német-palánkai lakos alperes ellen 194 frt tőke és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával fel foglalt 575 frtra becsült lovak, kocsik, lószerszám és takaréktűzhelyekből álló ingóságok Német-Palánkán alperes lakásán 1885. évi november hó 11-én délelőtti 8 órakor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi október hó 29-én.

Haba István,

kir. bir. v. hajtó.

935. szám.

1885.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 207/kp. számú végzése által öz. Kaufmann S. esődtömege javára Malesevit Miklós zombori lakos ellen 43 frt tőke, ennek 1885. évi április hó 16. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 4 frt 39 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság fel foglalt és 55 frtra becsült butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az ad 207/kp. 1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Zomborban a városházánál leendő eszközésére 1885. évi november hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elővezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi okt. hó 27-én.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

okul
a sz
donk
a ját
ugy
utóla
kritik
lesz
statis
kiszé
a nu
ket
gyát
noko
villor
dulta

komo
ért k
szakr
rezhe
szüks
fajta
forrás
gok
ket a
által
megfe

vidék
mind
tetlen
lában
tető
kezet
szüks

az ip
nem
essen
hogy
kiada
tanul
része
Mind
maga
maga
nyith
adato

is ut
férfa
figye
rogh
elfogl

ten n
büszk
remül
keny
ból,
eredm
tekint
gyéni
mond

csak
nak t
volta
fárad